

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) znesse vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Lazihusitje.

Nejeverniki katoliško cerkev napadajo z različnim orožjem, pod različnim praporom. Eni se hvalijo, da so Arhimedovo piko našli v prirodoslovju, ki ima boje veri izpodbiti tla in odnesti pokrov. Drugi mislijo, da filozofija — Heglova — o vsemogočnosti državi je tisti meč, s katerim se ima katoliški cerkvi glava odsekati z enim mahljem. In „mladočehi“ so teh misli, da morejo na Českem katoliško cerkev vzdigniti s štekljev — s husitizmom.

„Mladočehi“ ven in ven bijejo in ljubeznjivo plunkajo na plunko hvalne pesmi prepeljavajo glavarem husitskega gibanja: Husu, Jeronimu, Žižki, Prokopu, češ: „ti so ponos česke zemlje, to so bili vrli naprednjaki, ki so s krepko roko boj započeli zoper rimsko sužnost“. Stavljajo Husite za izgled sedanjim Čehom, in pri takih prilikah si ne morejo kaj, da ne bi kamena zagnali v obraz katoliški cerkvi, staročehom, pravni stranki: „Mi Čehove, potomci slavnega reformatorja Husa in preslavnega vojvode Žižke, ne smemo in ne moremo svojih vratov vpogniti rimskemu jarmu!“ Tako govore in pišejo „mladočehi“, kadar so tepeni na voliških od „staročehov“, ali kadar mislijo te natepsti. In naš ljubeznjivi „Slov. Narod“, ki je gledé izvornih misli tako suh, kakor posušena hruška, in je le druga, na slovenske razmere umerjena izdaja „Narodnih Listov“, presaja v svoje predale: „Potomci Husa, Jeronima in Žižke nehté svojih vratov vpogniti rimskemu jarmu, nehté se združiti s pravnarji“.

Pa oglejmo nekoliko Husite, in pretiplimo nekoliko obisti „mladočehov“! Kaki razloček!

Hus in njegovi privrženci so imeli vero, če tudi ne povse prave. Strastno je branil Hus Viklefove članke in znal je za-nje na grmadi storiti smrt. Njegovi privrženci — po njem imenovani Husitje — so bili tako trdnega verskega prepričanja, da so kot „božji vojaki“ (kakor so sami sebe imenovali) strastno, fanatično morili vse drugoverce kot „božje neprijatelje“. Za svojo vero so se dali umoriti, pa so tudi druge morili.

In kakošni so „mladočehi“? Ti so razvpiti bogotajci, širokoustni hvalilci Alfonza Štastnega, padarovskega preroka in bogotajca, ki bogotajno rezanico reže v „Svobodi“, in v „Narodnih Listih“, ki jo českomu narodu priporočajo; — ti s prekিপуюčim veseljem pozdravljajo vse gigante in pritlikovce, ki se zaganjajo v katoliško cerkev in vero.

Zdaj pa postavimo Husite in „mladočehi“ v jedno vrsto; je kaj razločka? Pa še kako velikansk! Ločijo se kakor noč in dan! Zakaj, Husitje so imeli živo, trdno, če tudi le krivo vero; „mladočehi“ so pa prazni vsake vere, in če bi jim kdo rekel, da bi se enako Husu dali zapaliti na grmadi za 45 Husovih člankov, smejali bi se mu, dasiravno Husovo učenje do pod neba vzdigujejo.

In ker je temu tako, nastane vprašanje: „Po kakošni pravici „mladočehi“ hvalijo Husovo učenje, če ga ne sprejemajo? Zakaj jim je vedno na jeziku Hus, če se smejajo njegovemu verskemu prepričanju in njegovi budalosti, da se je dal sežgati za vero? Po kaki pravici se imenujejo potomce Husove, ki čisto nič niso podobni Husitom, veliko bolj pa Mikulašencem?

Poslušajte: To početje „mladočehov“ se dá razlagati edino s tem, da mislijo „mladočehi“ pod praporjem husitizma česki narod najlaglje za seboj potegniti v boj zoper katoliško cerkev, češ: „Mi Čehove, potomci Husa in Žižke nikakor ne smemo biti ultramontanci, kakor tudi ta dva nista bila!“ Kakor vidite, husitizem je „mladočehom“ le figovo perje, s katerim pokrivajo svoje sramotne namene; je le krinka, pod katero skrivajo boj zoper vero; je le „švindeli“ in „šarlatanstvo“, pod katerim skrivajo osebne namere, namere po nadvladi nad českim narodom. Husitizem „mladočehov“ ni ne senca pravega husitizma, ker je čisto prazen, gol in liš Husove vere, zato ga po vsi pravici imenujemo „lazihusitizem“. „Mladočehi le zlorabijo husitizem v kalne namene. In to je hinavščina, farizejstvo, licemerstvo, komedija. Vodja „staročeski“, dr. Rieger, je temu hinavskemu lazihusitizmu vžgal sramotno znamenje: „To jest lež, to jest komedie, to jest nemravnost“*).

Ko bi zdaj Husitje — njim na čelu Hus in Žižka — vstali iz grobov, brž ko ne, bi najprvo boj započeli zoper najhujše božje neprijatelje, zoper „mladočehi“. Jan Hus bi imel najnujnejše delo, da bi „mlade“ bogotajce izobčil, in Jan Žižka bi najprvo na mlade nejevernike vzdignil svoj palčat in bi brez usmiljenja ž njim mahal po „mladih“ glavah. Junaški Husitje bi veselo zapeli husitsko pesem, katero je boje sam Jan Žižka zložil:

A s tim vesele zkríknete
řkouc: „Na ně! hrr na ně!“
bran svou rukama chutnejte,
„Bůh náš Pan!“ zkríknete,

*) „To je laž, to je komedija, to je nemravnost!“

Podlistek.

Umetnosti v službi svete cerkve.

Verstvo je v jako ozki zvezi z umetnostjo, kajti v umetnosti se izraža resnica in lepota — in verstvo je najvišja, najčistejša resnica. Tesno morate biti sklenjeni; verstvo, ki bi bilo sovražno umetnosti, ali umetnost, ktera bi bistveno ne bila tudi nekako verska, bi gotovo ne bila prava in resnična.

Kako veličastna je v tem oziru katoliška cerkev! Resnica je, da nam je klasična umetnost v nekterih strokah ali vrstah, kar se tiče naravne lepote, podala vzore, katerih ne moremo doseči; vendar vse umetnije duhovno posvetila je roka cerkvena, vnovič stvarila in jim podarila blagodejne rodovitosti. Gotovo se vzbujajo cerkveni duh, ako se sploh kaže težnja ali prizadeva, da se umetnosti priborí in povrne njena prednost, gotovo je lep dokaz pravega duha katoliškega, ako se pobirajo naj-

krasneje cvetke na polji umetnij iz preteklih časov, ako se povdarja in dokazuje njih živa vzajemnost z verstvom.

Ozke so razmere med cerkvijo in verstvom sploh; ali te razmere so tim ože med posameznimi umetnostmi, čim bolj gospoduje duh nad snovjo. Sicer je vsaki umetnosti naloga, da popolnoma vlada nad tvarino; vsaka mora težiti, da se kaže iz slehernega njenega dela duša; toda različna je snov, in različne ovire, ktere mora premagati.

Tvorečim umetnostim je snov sploh bolj krhka, kakor govorečim. To posebno velja o stavbi: vsaj mora tako rekoč kamenju podariti jezik. In vendar kako izvrstno, kako uspešno je dovršila svojo nalogo; kako se čudimo gotičnim katedralam po starem in po novem svetu! Kako nas z zadovoljnostjo napolnujejo proti nebu kipeča poslopja, oznanujoča čast trojedinega Boga!

Srečneje je v tem oziru kiparstvo, akoravno ima skoro tisto snov; kajti ono izraža duha po vnanji obliki, podobi človeški. V tej obliki se razodeva najvišja plemenitost, najvzor-

niša skladnost med posameznimi potezami, stavba pak le prilično kaže notranjega duha svojega.

Ta umetnost ima preimenitno oblast, da nam z vrednim načinom daje vidno podobo nevidljivega, najvišega bitja. Ko jo rabimo v svetišču, nam kaže vzorno, kak vpliv ima notranje prerčenje in nadnaravna povzdiga duha človeškega na podobo njegove vnanje posode.

Iz tega ozira je najbliže umetnji malar-ska ali slikarska. Vendar vporablja zadnja v dosegu svoje svrhe veliko gibkeje in nježneje sredstvo. Luč in njena narava, odraz, srkanje, lomljenje žarkov in razplivanje barv je hlipno, skoro duhovno sredstvo, po katerem se doseže najčudovitejši vspeh, posebno kar se edini z oblikovsko lepoto kiparstva. Najtenkeje odličnosti (nuance) naravnega in duševnega življenja nam predočuje; po čutu vida predstavlja človeški duši, kaj je, kaj bi lahko bila in kaj bi biti morala.

Pač je bilo potreba jednostranskega spiritualizma, kjer se je odstranila ta umetnost iz verskih zbirališč. Le čuditi se je, da niso

Bijte, zabijte,
žádného neživte! **)

in bi kot „božji bojevniki“ z veseljem potolkli vse „mladočehe“ kot največe „neprijatelje božje“. Da bi se to zgodilo, priča nam tragični konec tedanjih bogotajcev Mikulašencev.

Neki kmet Mikulaš — po naše Miklavž — je ob Žiškovem času učil golo nejevero. Dobil je — kakor vsak bedak — tudi on nekoliko privržencev, ki so se po njem nazivali Mikulašenci. Ti patroni so trdili, da ni Boga v nebesih, ne hudiča v peklju, ampak da je Bog le v dobrih ljudeh, hudič pa v hudobnih. Imeli so se za sine božje, svojega duha so razglašali za svetega duha. Sveto pismo, božjo besedo so zametavali, češ, da jim je zapoved božja pisana v srcih. Imeli so prav pravi komunizem — čujte! — blaga in žen; zakon jim je bil greh, nečistost pa dolžnost, živeli so prav po živinsko. Nekteri so od sebe celó vrgli obleko in so kar v Adamovi uniformi skakali in tekali po šumah in gozdih — češ, tako so bili naši prvi stariši oblečeni v prvotnem stanu — zato so se tudi imenovali Adamovci.

Ko je Žižka izvedel o teh bogotajnih Adamovcih, vzklopela je v njem jeza tako, da jih je pomoril vse do enega. Nesramnih Adamovcev ni ne eden živ ostal. Tako nemudoma in strašno je na glavo stopil bogotajstvu. In ko bi zdaj slavni Žižka vstal iz groba, drl bi s svojimi četami naravnost na največe neprijatelje božje, na „mladočehe“, potrl bi jim brez usmiljenja glave, če mu ne bi hoteli moliti: „Credo“. (Po tiho: In kaj bi Žižka storil z „mladoslovenci“?)

Knez Jurij Lobkovic je nedavno v Pragi govoril in dokazal — kar sem prej razkladal — da „mladočehi“ le zlorabijo ime Husovo, da s husitizmom uganjajo le „švindel“ in sleparstvo, da bi lože dosegli osebne namene, da bi lože dobili nadvlado nad českim narodom, da bi lože česki narod potegnili v boj zoper vero, ker jim kot nejevernikom ni nič mar za Husove nauke. — Hu! Kako so se splašili „mladočehi“, ko jim je Lobkovic razkril njih „švindel“, ktereга uganjajo s husitizmom, za katerim so se tako varne menili v boju zoper katoliško vero! Pulili so si kozje brade, rovali

**) — A s tem veselo vzkriknete, rekoč: „Na nje! hrr na nje!“ Orožje svoje z rokami radostno zgrabite, „Bog naš Gospod!“ vzkriknite, bijte, pobijte, nobenega živega ne puščajte! —

dali slovesa tudi besedi, ter jo zapodili iz cerkve, ko so iztirali to telesno sredstvo duhu duhovno govoreče, vsaj tudi beseda gotovo ni do cela prosta telesnosti.

Krasno se je razcvela ta umetnost služé katoliški cerkvi. Zraščena je z njo tako tesno, da so neredko najbistroumnejši umetniki objednem prestopili v katoliško cerkev, ko so vtopivši se v mojsterska dela svojih vzvišenih prednikov si prisvojili popolnost umetniško.

Iz tega je pač razviden poklic prelepe te umetnosti, da služi oltarju in vzbujá nemo govoreča v duhu verske vzore ali ideje, ga tako oprostuje vsakdanosti, povzdiga k višemu ter oživlja duhovno delalnost na verskem polji.

Kdo bi tedaj ne sprevidel, kolika napaka je, ako se na sv. kraju slikajo nizke, malovredne, posvetne dodobe; o šemastih ne maram govoriti. Kako napačno je, ako se misli, če tudi iz dobrega namena, kjer je prazen prostor, tje naj se s čopičem kaj načeečka, kakor že. Šemasta, pokvečena slika ima šemast vtis in nategne k večemu človeka na smeh, bodisi v cerkvi ali kje drugej. Nizka

vlasí, trgali obleko, iz grl se jim je izvil srce-lomni krik, ki se je razlegal do pod oblakov: „Razžalil je Husa!“ — Mladočeski listi so bili plat-zvona, zvonili so tužno oblačicam: „Razžalil je — Lobkovic — Husa!“ — Hitro skličejo shod, kjer se snide nokoliko „mladih“, in dr. Gregr kaže — pa ne dokaže — zbranim „mladim“: „Razžalil je Lobkovic Husa!“ — in po dvorani se razlegne: „Hamba tomu lotrovi!“ „Sramota temu razbojniku!“ — Tako so vpili zoper Lobkovica.

O poganjanju teh „mladočehov“ za čast Husovo zoper Lobkovica, bi se lahko z Riegerjevimi besedami reklo: „to jest lež, to jest komedie, to jest nemravnost“. „Mladočehi“ vedo dobro, da Lobkovic ni žal besede rekel o Husu, in vendar to trdijo, zakaj? Ker se drugače ne morejo braniti zoper Lobkovicov govor, ki razkriva njih sleparstvo s husitizmom. „Calumniare audacter, aliquid semper haeret!“ Sami ne verujejo, da bi bil Lobkovic razžalil Husa, in vendar to trdijo, in bi radi, da bi tudi drugi to verjeli — in ravno: „to je laž, to je komedija, to je nemravnost“. — Dvakrat sem prečital celi Lobkovičev govor, pa nikjer nisem našel ne duha ne sluha po kakem razžaljenju Husovem.

„Sl. Narod“, ki v jaslih „N. Listov“ zoblje liberalno pičo laži in obrekovanja, je tudi gledé Lobkovičevega govora pisal o klerikalcih, ki spomin Husov „zasramujejo“ (št. 74.). Tudi o „Sl. Narodu“ gledé dotičnega pisanja rečemo lahko: „To jest lež, to jest komedie, to jest nemravnost“.

Kaulus.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 15. aprila. Volitve za mestni odbor v 3. in 2. razredu so dovršene. „Tagblatt“ je z njimi jako zadovoljen, ker izvoljeni so od centralnega volilnega odbora priporočeni kandidatje. V 3. razredu je bila vdeležba še bolj mlačna, kakor l. 1873. Od 354 volilcev jih je prišlo volit le 113, tedaj 19 manj, kakor v preteklem letu. Od teh je dobil g. Lasnik 112 glasov, dr. Steiner pa le 79. Vzrok tako male vdeležbe je bil menda ta, da so nekteri meščani nevoljni na sedajni mestni odbor, ker je oddal zidanje šol stavbeni družbi in ne g. Faleschiniju, ki je skoro tisuč goldinarjev manj zahteval, mestna kasa pa ni ravno tako bogata, da bi se tisuči kar

veča umetnost ni zmožna bivati dostojno v svetišču, ako njen predmet ni vzet iz kroga verskih idej, ali če teži bolj po naravni resnici in lepoti, kakor po krščanski vzvišenosti, po nadnaravno, versko vzorjujoči krasoti.

Res lep, da vesel prikazek najnovejšega časa je vedno splošneje prepričanje, da so tvoreče umetnosti v ozki zvezi z verstvom, da so jej posestrine. Kako bi bilo potrebno, da bi se tudi med Slovenci vkoreninilo to prepričanje še bolj nego do sedaj! Ne moremo sicer tajiti, da se je nekoliko storilo: imamo umetnikov, imamo pravih prijateljev blazim umetnostim, ki skrbe, da se vedno bolj širijo in obdeljujejo umetnije domače v pravem pomenu, — hvala stoterna jim zato; — ali vendar veliko, veliko je še praznega polja, veliko še napačnih misli o tej stvari.

Še tesneja je zveza med verstvom in govorečimi umetnostmi. Organ, kojim sprejemamo dela tvorečih umetnij, je vid, govoreče pak segajo v dušo našo po sluhu. Zadnje čuvstvo pa je, kakor trdijo vže stari modrijani, veliko bolj notranje, duši bliže in v oži dotiki

proč metali. Veliko večja je bila vdeležba v 2. razredu, v katerem so vsi c. k. uradniki in penzionisti. Lansko leto jih je v tem razredu od 624 volilcev volilo le 179, letos pa od 657 volilcev 332, tedaj več ko polovico. Od teh so dobili Kaltenegger 329, Bürger 317, Laschan 271, Čuber 254 glasov. „Narod“ je svobodomiselnim narodnim volilcem tega razreda priporočal, naj se volitve udeležijo in volijo kandidatje, postavljene od „neodvisnih meščanov“: Kaltenegger, Bürger, Hartman in Tschinkel. Pa kakor so se ti neodvisni „Narodovi“ meščani blamirali pri neposrednih volitvah za državni zbor, tako so se blamirali tudi sedaj; zadnja blamaža je celo še večja. Takrat so saj imeli kandidata, ki je veljal za narodnjaka, zdaj pa so priporočali že same nemškutarje in očitno ponujali jim zvezo in zedinjenje z njimi, pa ti so jim zaničljivo odrekli. „Tagblatt“ bere kaj hude levite tim neodvisnim meščanom, ki si ne upajo na dan in le na skrivnem rijejo in razdražbe delajo. Nemška liberalna stranka vidi, kakošen razdor so Narodovci napravili v slovenskem taboru in se boji, da bi tega tudi nji ne storili, ako bi jih vzela v svojo sredo, zato zvezo z njimi zametuje. Tudi kandidatje, ktere je „Narod“ priporočal, pravi Tagblatt, za to priporočilo čisto nič ne marajo. Gosp. Tschinkel je celo v „Laib.“ očitno protestiral zoper to mladoslovensko ljubav, učitelja Linhart in Epih sta se pa v „Tagbl.“ pritožila, da so tudi nji po listnicah prosili, da bi volila v smislu teh neodvisnih meščanov. Ves trud je bil tedaj zastoj, nam pa je z nova pokazal, da „Narodova“ stranka ni več narodna. Če pojde tako naprej, bomo kmalo doživeli, da se bodo Narodovci pri prihodnjih volitvah vdeležili volilnih zborov nemškutarskih v kazinski steklenici in z njimi Arm in Arm šli na roto vž volit! Dobro narodnjaki!

Iz Ljubljane, 15. aprila. (Izv. dop.) „Narod“, ki so mu republikarji bojevalci za „omiko“, se je pa strašno razjezil nad Karlisti, kajti nočejo se dati razmesariti stoterim „kruparskim“ kanonom iz Bizmarkije in še topništvu s 30 bojnih Serranovih bark. Krivi pa so tega, se ve da, zopet klerikalci, ki niso Španjolov hoteli naučiti brez vere živeti in papežev obrekovati! „Don Karlos“, čujte! je „Narodu“ „v Španijo pritepen človek!“ Zopet imenitna „Narodova“ doslednost in pojasnenje njegove lastne narodnosti! Kaj pa da, pruski častniki v Serranovem taboru pa niso „pritepenci“ in Serranovi so pravi poštenjaki, ki so

podoba vzbujá nizke misli in nikakor ne more buditi pobožnosti.

Iz rečenega, mislim, je jasno, da niti najz umom in nravnostjo, nego prvo. Tudi ta snov ni docela duhovna, ko bi bila, bi ne mogla biti več umetnost zemeljska, vendar je duhu bolj sorodna, nego pri unih umetnostih.

Glas o različnih vpodobitvah je sredstvo, ki obdaja resnico z bliščobno lepoto, in jej po zračnih valovih odpira pot do naše duše.

V godbi je glas bistven, brez razločnosti (artikulacije); v pesništvu in govorništvu nasprotno razločen, kojim objavlja in omejuje misli po zadržaju, in je jedino le človeškemu organu mogoč.

V pesništvu se odeva misel v čuvstveno podobo žive domišljije. V taki cveteči odeji posobuje najživeje učinke; po tej si pripravlja pot do družih viših duševnih moči. Rado se jedini z glasbo, da spodbujá dušo tudi od druge strani, ter stori učinek tim veči. Kako bi ga pa tudi ne, ako sega zjedinjena s sestrico godbo do uma, domišljije in čuvstva ob jednem!

(Dalje prih.)

karlistiške ranjene vojake po lazaretihi klali, ker se jim zdravi vojaki moriti ne dajo. Tako, vidite, se je brezverski list znosil nad španjskimi „verci“, ki tudi tukaj nad domačimi „verniki“ in njih verskimi opravili o vsaki priliki klepeče kakor brezumno babšče. Poprej je dolgo časa čenčal o Serranovih zmagah, celo enkrat rekel, kako so se bili Karlisti v nekem kraju „poskrili“; zdaj je pa drugo struno nategnil. Kako nesramni list psuje. „Baske“ in „Navareze“, ker ne marajo za republikanstvo in rudečkarstvo, ni vredno popisovati. Iz severne Španije je svoje dni prišlo rešenje zoper turčinstvo; in brezversko-fanatičnemu listu so ti severjani zdaj „zabiti in neumni ljudje“! Ali bi ne kazalo „omikača Naroda“ poslati na omikavo med Baske? Tukaj je svojo staroluteransko kramo že preveč razkazal in pravi Slovenci se ne pečajo za njegovo robo. Ker so po njegovem nauku Španjoli „pritepenci“, bodo ne mara njega počislali za pravega domačina!

„Narod“ popisuje Dežmana in veliko javka, da je „narodni apostat“. Kar pa je Dežman v narodnosti, to je „Narod“ v veri: živi verski „apostat“. Kadar tedaj „Narod“ Dežmana po nosu krca, naj tudi sebe za nos prime. Dežman je kričal zoper cerkvene pravice in duhovstvo na državnem zboru, „Narod“ kriči zoper vse to in še več vsak dan doma v sredi našega naroda. „Narod“ ni slovenski list, ker smrtno sovraži in pobija najprvo dobroto in najimenitniše pravice Slovencev, on je bolj podoben luteranarjem in fanatiškim mavtarjem, kakor pa Slovincem, zato naj se gre solit.

Iz novomeške okolice, 12. aprila. (Izv. dop.) Odgovor na „poslano“ g. c. k. gimn. učitelja Fr. Šuklje-ta v 41. št. „Slov.“ od 9. aprila t. l.

K 1. in 2. moram reči, da nisem slišal sam g. Šukljeta tako govoriti, tako so trdili njegovi učenci;

k 3. učenci si, mislim, tega niso sami zmišljevali in svojim dopovedovali, od katerih sem to zvedel jaz;

k 4. dokaz temu je učenec, kateri je bil zavolj obiskovanja čitalnice, kakor sem slišal, po nasvetu g. mladoslovenca Šukljeta, nekaj ur zaprt;

k 5. očitno g. gimn. učitelj tega ni trdil, ampak neki tako govoril; njemu, se ve da, ne prilastujemo tolike moči.

Vse kar sem v „Slovenca“ pisal, se govori v mestu in v okolici. Če toraj g. Fr. Šuklje „Slovenčev“ dopis imenuje neresničen, s tem na laž stavlja svoje poslušalce, ne pa pisatelja.

Meni je malo mar za eno kot za drugo, naznanil sem bil le govorico po Rudolfovem.

Iz Dunaja, 13. aprila. (Izv. dop.) Vse prizadevanje naših škofov in vsi pomisleki skušenih konservativnih politikarjev so bili zastonj, gospodska zbornica je sprejela s 77 glasovi proti 43 prvo versko postavo po predlogu dotičnega odseka. Danes je prvi govoril grof Falkenhayn, kot poročevalec manjšine verskega odseka, ter izvrstno pobijal dr. Höflerja in grofa Hartiga. „Če se nam priporoča“, rekel je govornik, „naj ne bomo tako rimski, ampak bolj avstrijsko-nemški, se sklicujem na naše geslo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Za njim je govoril poročevalec večine verskega odseka, dr. Hasner, in spodbijal nekatere speljave grofa Leo Thuna, pa silno enostransko, in grof Thun bi ga bil z lahkoma zavrnil, ko bi bil smel še govoriti. Hvaležni smo ministru Stremajerju, da nam je danes odkritosrčno povedal, kaj vlada z novimi postavami namerava; po-

služevala se jih bode kot orožja zoper duhovnike, ki se pečajo s politikom. Minister Stremajer bi bil to ložej dosegel na drug način, odvzame naj duhovnikom državljanske pravice in noben duhovnik se ne bo mogel več pečati s politikom. Dokler pa te pravice imajo, jih tudi Stremajerjeve postave ne bodo zadrževale posluževati se svoje pravice, kakor vedó in znajo, da je za katoliško ljudstvo najbolje. Za Stremajerjem je govoril še ministerski predsednik Auersperg precej zarobljeno, kakor uničan v zbornici poslancev, ter priporočal, naj se postave sprejmejo. Manjšina je stavila predlog, naj se prestopi na dnevni red, pa je ž njim propadla. Preden se je začela posebna razprava, zapustili so vsi nazoči škofi zbornico, ki je postavu sprejela nespremenjeno po predloženem načrtu verskega odseka. Upanje, da bode gospodska zbornica zavržla verske postave, ter pomagala vladarju iz zadrege, v katero so ga te postave, kakor se je govorilo, pripravile, se tedaj ni vresničilo. Pa kdor le količkaj pozna našo gospodska zbornico, katero so liberalna ministerstva natlačila s svojimi privrženci, je lahko vedel, da to upanje je bilo pretirano. Liberalcem ni nič mar za to, ali je vladar v zadregi ali ne, da le oni dosežejo svoje katoliški cerkvi protivne namene! — Naj še povem, da celo tukajšnji liberalni listi pripoznavajo, kako izvrsten je bil govor grofa Leona Thuna. „V angležkem parlamentu“, piše „Fremdenblatt“, „ali v starašinstvu Napoleona III. bi bil ta govor veliko govorice napravil, v pruski gospodska zbornici pa ga nimajo, da bi mogel tako govoriti“. Katoličani smemo tedaj ponosni biti, da imamo tako vrle branitelje svojih pravic in to nas navdaja z upanjem, da bode naša reč naposled vendar-le zmagala!

Vnanje države.

Pruska, 13. aprila. Zdravje Bismarkovo se vidno boljša, pa bode moral še dalje ostati doma, dasi je začel zopet delati.

Francoska, 13. aprila. Minister prava je v neki okrožnici zaukazal, da se mu morajo naznaniti vsi listi, ki bi napadli ali Muc Mahona ali pa njegovo sedemletno oblast.

Laška, 13. aprila. „Liberta“ naznanja, da je avstrijski poslanec, grof Paar v petek papežu izročil cesarjev odgovor na lastno-ročno papeževo pismo. Papež so poslanci neki prav ljubeznjivo sprejeli in sklenili zoper verske postave le formalno (?) protestovati.

Španjska, 9. aprila. Serrano je ponujal pogoditi se z Don Karlosom, ki je pa to odločno zavrgel. — Ker republikanci s silo ne morejo pregnati Karlistov pred Bilbao, skušali so jih premagati z denarji in zvižajo. Njih ogleduhi so prišli k Karlistom v tabor, ter ponujali jim denarjev, če jim prepuste mesto. Eden izmed njih je generalu Lizarragu ponujal več ko 3 milijone, pa Lizarraga ga je dal precej ustreliti. Več ko 12 takih ogleduhov so že prijeli in ustrelili.

Srbski knez Milan potuje v Carigrad. Sultan mu je do Varne naproti poslal svojega najvišjega obrednika in adjutanta. Kneza bode spremljevalo okoli 40 oseb.

Domače stvari.

(Poročilo začasnega tajnika gospoda K. Heidriha o delovanji začasnega odbora duhovskega podpornega društva.) Blizo dve leti je, ko so dobili pismo iz Gradca preč. gospod kanonik Kramar od našega učenega rojaka dr.

Stanonika, ki jim je pisмено priporočal, naj se po zgledu družih škofij tudi v ljubljanski škofiji za duhovne napravi „podporno društvo“.

Preč. g. kanonik, zač. predsednik našega društva, so se z vso vnemo poprijeli te blage in sosebno v sedanjem času potrebne naprave, ter so s preč. g. kanonikom Urhom in dr. Gogalom sklenili po dokončanih duhovnih vajah leta 1872 sprožiti to misel zbranim duhovnom v Alojzijevišči. — G. kanonik Urh je v živem govoru zbranim duhovnom razkladal potrebo in dobroto takega društva. — Vse je bilo vneto za tako napravo.

Meseca septembra se je bilo sešlo lepo število duhovnov v semenišču, ter smo se posvetovali zarad pravil in izvolili smo začasni odbor, in sicer (kakor kaže imenik) je bil izvoljen enoglasno a) za zač. predsednika: preč. g. kan. Kramar; b) za predsedn. namestnika: preč. g. dr. Čebašek; c) za odbornike: preč. gg. korar Urh Peter, Pogačar Martin, dr. Gogala Janez, dekan Brolih Mat., Jeran Luka, Lésar Anton, dr. Strbenec Jurij, Heidrih K.; d) za odbornike namestnike: dr. Vončina Leon, Hočevnar Matija, Potočnik Janez, Klun Karol, Flis Janez. Izmed odbornikov je izvolil zač. odbod: za blagajnika M. Pogačarja, za tajnika K. Heidriha.

Naloga tega zač. odbora je bila: preskrbeti, da deželna vlada potrdi pravila in potem, da se izvolijo dekanijški poverjeniki in poslednjič, da naj pri priložnosti skliče véliki zbor, ki ima izvoliti stalni odbor.

C. k. deželna vlada osnove društva na podlagi nasvetovanih pravil ni prepovedala ter so bile tako potrjene 11. oktobra l. 1872.

Zčasni predsednik je potem razpisal volitev dek. poverjenikov. Skoraj enoglasno so bili izvoljeni p. n. gg.: v Loki dekan Kožuh, v Kranji župnik Zarnik, v Radolici dekan Keše, v Kamniku dekan Križaj, v Moravčah dekan Toman, v Šmariji dekan Brolih, v Litiji dekan Rus, v Trebnjem dekan Kovačič, v Krškem kanonik Polak, v Novem mestu prošt Wilfan, v Metliki župnik Grm, v Ribnici dekan Škubic, na Vrhniki ranjki dekan Boner, v Postojni dekan Hofšteter, v Idriji župnik Majnik, v Trnovem dekan Štrucelj in v Ipavi kanonik Grabrijan.

Ljubljana in nje okolica in Kočevje pa še nimate poverjenika. Stalnemu odboru naloga bo: vravnati to reč. (Dalje prih.)

(„Slovenski Narod“) ima zelo zanesljive poročevalce. V listu od 15. t. poroča, da je pogorelo v iški Loki 5 posestnikov, ki so bili pri „Sloveniji“ zavarovani in da je začelo goret ob eni popoldne. Resnica pa je, da je pogorelo 7 posestnikov, med kterimi je bil le eden pri „Sloveniji“ zavarovan, goret pa je začelo ob eni popolnoči, — ergo noli jurare in verba „Narodove“ — gentis.

(Naši mestni očetje) so se pa zopet „avscajhnali“. Kakor se o znanih „šildburgarjih“ govori, da so krasno občinsko hišo zidali, a ko je bila gotova, zapazijo, da nima oken, in so jo potem znovega od tal zidali, tako so naši mestni očetje pozabili pri načrtu za novo šolsko poslopje na — kanal v Ljubljanico in ga tudi niso v račun vzeli. Zdaj jih bo poslopje stalo 1800 gold. več. Dobro, da šolsko poslopje še ni dozidano, sicer bi morda naredili, kakor oni „šildburgarji“.

(Pogovor dveh dijakov.) Z o r k o (dijak): I kdo je pa oni-le sloki, beloruđeckasti gospod, ki po velikinoči zabaja v našo gimnazijo, redko kam pogleda, i šolske pisanke ima pod pazduho?

Mirko (dijak): Ali ne veš še? To je g. J. Krsnik, ki je iz Gorice poklican na ljubljansko gimnazijo prišel za učitelja na pomoč.

Zorko: Komu na pomoč?

Mirko: Profesorju g. A. Heinrichu, ki je zarad boleznj na odpočinku, da okrèva bolje.

Zorko: Zarad èegave boleznj? Vsaj on sam še hodi nekaj v šolo, in je zdrav kot riba, in ali se ti ne vidi na prvi pogled, da je pomočnik njegov po vse potrebniši odpočinka,*) ako hoèe uhiteti še sušici, za kojoj že boluje.

Mirko: I meni se to dozdeva, in na misel mi prihaja iz stare pravljice kranjske znani rek: „Ta bolni ta zdravega nese!“

Razne novice.

— O rodovini Barbo-Waxenstein je g. pl. Radiè v „Vaterlandu“ od 10. t. m. objavil mnogo zanimivih reèi, ktere ob kratkem posnamemo. 10. aprila je ravno dve sto let, kar je cesar Leopold I. v grofovski stan povzdignil staro beneèansko plemenito rodovino gospodov Barbo-tov, ki ima v vrsti svojih prednikov papeža Pavla II., veè kardinalov, škofov, veliko imenitnih in slavnih državnih svetovavcev in junaških vojakov, veè uèenih mož in do današnjih dní zlasti za deželni prid svoje poznejšne domovine na Kranjskem zelo zaslužnih domorodcev.

V spomin te dvestoletnice v grofovski rodovini, iz ktere je naš poslanec v državnem zboru, gospod Jožef grof Barbo, navedemo tukaj ob kratkem naj slavnejše prednike.

Zaèetek svoj ima ta rodovina v Benetkah; okoli 1290 je bil Kolana Barbo starašina v Benetkah. Barbo-tovi so imeli škofove sedeže in opatije v Lombardiji in po Beneèanskem in v 15. veku je bil Peter Barbo papež Pavel II. († 1471). Ravno ta èas je bil Marka Barbo škof v Vinèenci in od 1467. leta kardinal, oglejski oèak in 1471. leta papežev poročnik na Nemškem, Poljskem in Ogrskem.

V tem èasu pride en zarod te imenitne rodovine na Kranjsko, kjer kmali zaène sloveti, zlasti v bojih zoper Turke.

Tudi [avstrijski vladarji in nemški cesarji so bolj in bolj spoznavali zasluženje imenovane rodovine za cerkev in državo.

Tako je bil Juri Barbo (1534—1539) svetovavec cesarju Ferdinandu I., Bernardin Barbo sredi 16. veka poglavar v Reki, Bernardin II. Barbo (1622) namestnik poglavarja v sodnijskih zadevah v Ljubljani. Bernardin III. Barbo (1625) in Sigmund Barbo (1629) sta bila že povzdignjena v baronski stan pod cesarjem Ferdinandom II. Štirje baroni tako imenovane Rakovniške vrste: Bernardin IV., Maks Valerij, Jožef Krištof in Karol, in njihov stric Franèišek Karol so bili 10. aprila 1674 povikšani v grofovski stan posebno „zavolj visokih èasti in imenitnih službá prednikov“. Bernardin IV. Barbo je bil (1673) dvorni svetovavec, Maks Valerij Barbo je bil polkovnik, kakor tudi Franèišek Barbo (1681), Jošt Bernard Barbo je bil general na dvoru kolonjskega vikšega škofa in volivnega kneza Jožefa Klementa. Bernardina IV. sin Vajkhard Ferdinand Barbo je bil (1705) véliki pobiravec kranjske dežele, velik prijatelj uèenosti in umetnosti, ud Dizmove bratovščine v Ljubljani, ki je imela v namen pobožnost in uèenost, pozneje ud društva delavnih ali marljivih (Academiae Operiosorum) z imenom: „Svetli.“ Dizma Maks

*) Na enak odpoèinek podade se, pravijo, tudi g. J. Aleksander Suppan, profesor zgodovinar. Vredn.

Barbo je bil vodnik kranjske kmetijske družbe sredi unega veka.

Sedanja grofovski rodovina prebiva na gradu Rakovniku, ki ga je bil kupil Maks Valerij grof Barbo sedemnajstega veka od barona Gall-a, in ima svojega poglavarja c. kr. ključarja in poslanca v državnem zboru Jožefa grofa Barbota, ki mu je žena Valeska grofinja Arkotova. Mi jima in njunemu rodu èestitamo k tej veseli dvestoletnici.

— Konjiško katoliško-politièno društvo je 12. t. m. v adresi do lavantinskega knezoškofa izreklo zahvalo sv. Oèetu za njegovo okrožnico in avstrijskim škofom za njih oporekanje proti verskim postavam.

— Požar. 8. t. m. nastal je v Knežaku komaj v enem letu že v tretjiè požar, ki je 6 hiš in 8 gospodarskih poslopj popolnoma vpepelil, veè družih pa veè ali manj poškodoval. Sumijo, da sta dva posestnika požiga kriva; koliko je na tem resniènega, bode pokazala sodnijska preiskava.

— Ko je bila 31. sušca velikemu škofu kolonjskemu sila storjena v prièu korarjev, duhovnih pastirjev in mestnjanov, je rekel: „Bogu bodi hvala, sila se dela! Naš konec prinese cerkvi zmago.“ Silno velika množica ljudstva je spremila vélikega škofa do jetnišnice prepevaje pesem: „Mi imamo pravo kršèanstvo.“

Eksekutivne dražbe.

19. aprila. 3. Ant. Javoršek-ovo iz Vinega vrha (800 gl.) v Krškem.

20. aprila. 3. Ane Tekavèjè-ove (1520 gl.) v Žužemberku. — 2. And. Krašove-ovo iz Metulj (180 gl.) v Ložu. — 2. Jern. Matevže tovo iz Krakovega (9880) v Ljubljani.

21. aprila. 3. Matija Butala-vo iz Šveržaka (1173 gl.) v Metliki. — 2. Matija Rovani-ovo iz Bele (1670 gl.) v Ipavi. — 2. Jern. Felicijan-ovo iz Jablanice (703 gl.) v Rateèah. — 2. Marijane Kolene-ove iz Žirov (2006 gl.) v Idriji. — 2. Jan. Kramariè-ovo iz Bojanje vasi (2950 gl.) v Metliki. — 3. Jan. Boštjanèièevo iz Zmerja (2150 gl.) v Bistrici. — Marije Vernikove hiša, orodje in gojzd iz Loke (710 gl. 50 kr.) v Loki. — 1. Jere Lovšar-jeve iz Stoba (2502 gl.) v Kamniku.

22. aprila. 1. Ant. Povše-tovo iz Poljan (3580 gl.) v Litiji. — 1. Ant. Pregel-ovo iz Ustja (1735 gl.) v Litiji. — 2. Ane Klemens-ove blago (92 gl.) v Ljubljani. — 1. Fr. Gaènik-ovo hišno orodje (109 gl.) v Ljubljani. — Mat. Šumrada-vo z Vrha v Ložu.

Telegrafìčne denarne cene

15. aprila.

Papirna renta 69.15. — Srebrna renta 73.30. — 1860letno državno posojilo 103.30. — Bankine akcije 957 — Kreditne akcije 197.50. — London: 111.80. — Srebro 105.—. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.94.

Denarstvene cene.

13. aprila.

Državni fondi.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.15	69.25
5% renta v srebru	73.60	73.80
Sreèke (lozi) 1854. l.	98.25	98.75
„ „ 1860. l., celi.	103.—	104.50
„ „ 1860. l., petinke	110.25	110.75
Premijski listi 1864. l.,	138.—	138.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.—
Ogerske po 5%	74.25	74.75
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	76.—
Sedmogradske po 5%	71.—	72.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	955	957
Unionske banke	100.—	100.50
Kreditne akcije	196.—	196.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	855.—	860.—
Anglo-avstr. banke	125.75	126.25
Sreèke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	159.50	160.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	—.—	—.—
„ 50 „ „ „	53.50	24.75
Budenske „ 40 gl. a. v.	24.25	32.75
Salmove „ 40 „ „ „	32.25	24.25
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	23.75	30.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.—	24.50
St. Genois „ 40 „ „ „	23.50	21.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	20.—	24.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	24.—	23.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.27	5.29
Napoleonsd'or	8.93	8.94
Srebro	105.—	105.15

Nova tovarna dratu

in
mašinskih žebelj (Drathstieften)
na Gorenjskem v Kropi.

Podpisani priporočamo lastnega izdelka **strune, drat in mašinske žeblje** (Drathstieften) od vsake baže debelosti in dolgosti po številkah, kakor le kdo potrebuje. Prodaja se na debelo, in tudi na drobno jih lahko vsaki posebej od nas s pismom prav po nizki fabriški ceni dobi.

(16—2. France Pirc & sinovi.

Najveèa zaloga

vseh obstojeèih šivalnih mašin, kakoršnih do sedaj še ni bilo tu, namreè:

originalne **Hove,**
„ **Singer,**
„ **Grover in Baker**

z in brez dvojnega zapletka (Kettenstich) Wheeler in Wilson, domaèega in ptujega dela,

od kterih so posebno znane **Baer in Rempl, Wilson, Bolman, Cilinder-Elastic, Germania, Lincoln, Littla-Wanzer, Expres-Wilcocks in Gibbs** itd.

Najboljša mašinska svila (žida) in preja vseh barv, šivanke, olje, aparati, železne in lesene tlaèilnice za prepis (Copier-Pressen) itd. po najnižji ceni. Amerikanske mašine imajo izvirne certifikate, ker brez njih niso prave.

Poduèevanje brezplaèno in bistveno poroštvo.

Mašine se dobivajo tudi na obrokna plačila. — Zunaj sprejema naročila moj popotnik (Reisender) g. M. Grivic, kteri tudi potrebno poduèuje.

(15—3)

Franjo Detter.

V Ljubljani, judovske ulice št. 228.